

INFORME MUNDIAL SOBRE LA CIÈNCIA

Editorial Santillana-Ediciones UNESCO, Madrid, 1995, 275 pp.

La UNESCO i l'Editorial Santillana publiquen el primer Informe Mundial sobre la Ciència, que ha estat realitzat per destacats especialistes en els àmbits de l'organització i de la direcció de la investigació científica en molt diversos camps.

L'informe ha estat estructurat en quatre apartats: "El estado de la ciencia en el mundo", "Los sistemas de la ciencia y la tecnología", "La coparticipación de la ciencia" y "Los cuatro últimos adelantos de la ciencia", més un corol·lari en forma d'apèndix, basat en l'Anuari estadístic de la UNESCO, sobre la situació de la inversió, el personal i els recursos dedicats a la ciència i la investigació.

L'elaboració i publicació d'aquest treball es va decidir el novembre de 1991, durant la vintena reunió de la Conferència General de la UNESCO. Ix a la llum en un moment de gran interès, a causa de qüestions que plantegen importants debats en diferents contextos:

1.- MUNDIAL: La repercussió del progrés científic en el medi ambient d'un planeta superpoblat, juntament amb els riscos d'esgotament dels sistemes i recursos dels quals depèn la vida a la terra. La proliferació de la "megaciència", és a dir, de l'elaboració de projectes compartits per diversos governs i de l'intercanvi informatiu al si de la Comunitat Científica internacional. La necessitat d'establir un debat fructífer sobre les implicacions ètiques que comporta la irrupció de la ciència en la vida, de les quals destaquen les controvèrsies sobre l'experimentació amb éssers vius o la polèmica sorgida al voltant de la manipulació genètica.

2.- ESTATAL: El paper de les administracions públiques en la planificació i definició de polítiques científiques i tecnològiques. A Espanya, en l'actualitat, pràcticament dos terços dels nostres investigadors desenvolupen el seu treball en el sector públic (universitats, Consell Superior d'Investigacions Científiques...) i, en el darrer decenni, l'aportació de fons públics per al foment i el desenvolupament de la investigació científica i tècnica (en bona manera com una de les conseqüències de la posada en marxa de les diferents fases del Pla Nacional R+D) ha superat amb escreix la inversió del sector empresarial. Per a centrar la idea de com a Espanya la inversió pública ha

actuat de motor de l'evolució de la situació de la nostra investigació, només cal significar una dada objectiva: de 1982 a 1992 la despesa espanyola en R+D passa de 96.000 milions de pessetes a 530.000. Els beneficis socials derivats del progrés de la ciència, difícilment qüestionables, no permeten d'albirar en la situació actual alternatives al paper promotor i ordenador de l'estat en aquesta matèria.

3.- REGIONAL: La reducció neta en un 28,57% dels fons públics destinats a inversió en matèria d'investigació científica i tècnica inclosa en els pressupostos de la Generalitat Valenciana per al proper exercici de 1996 resulta decebedora. Creiem que els nostres governs han de plantejar-se, i ho poden fer, millores en la gestió d'aquests recursos, i han de promoure, i també ho poden fer, noves vies i estímuls per a fer més atractiva la inversió privada, però creiem que mai no haurien de renunciar a assistir amb els mitjans humans i materials adequats la tasca dels investigadors... Ara bé, per a això, cal partir del convenciment que les activitats de R+D constitueixen un dels suports bàsics per al benestar d'una societat que no pot renunciar, ni ha de renunciar, al seu desenvolupament harmònic.

Com testimonia l'Informe Mundial de la UNESCO, la ciència i tot el que l'envolta són, sens dubte, un debat de palpitant actualitat; una nova frontera del pensament oberta ja a totes les cultures. En aquesta etapa, la reducció de la despesa social en R+D comporta retallar expectatives de futur, un galdós servei —a qui?— de mesures economicistes protegides per espessos llenguatges per a iniciats. Perquè allò vertaderament imperdonable per la nostra societat, i ací tenim les fredes dades de l'Informe per a validar el que sorgeix ja de l'ús del mer sentit comú, seria que polítiques a curt termini ens fessen perdre a tots, definitivament, aquest tren de progrés. La lectura minuciosa de l'Informe, a més d'instructiva, esdevé així un sa exercici de reflexió, de la qual confiem que es faça més llum per a tots i, en particular, per als qui tenen a les seues mans una de les claus del nostre esdevenir col·lectiu.

RAFAEL GARCÍA MARTÍNEZ